

21.5.2017

Neděle Rogate

Milost Pána Ježíše Krista, láska Boží, dar a přítomnost Ducha svatého se všemi námi! Amen.

„O Hospodinově milosrdenství chci zpívat věčně - svými ústy v známost uvádět tvou věrnost po všechna pokolení . . . Spravedlnost a právo jsou pilíře tvého trůnu, před tebou jde milosrdenství a věrnost.“ Ž 89,2.15

Píseň 99 Aj, Pán kraluje

Modlitba: Svatý Bože, Pane náš, v tento nedělní čas jsme více než kdy jindy plni očekávání. Protože přece, Pane, vyhlížíme Tvé království. To království, které nám ztělesňuje Tvůj Syn Ježíš Kristus, království, které v něm přichází, království, které je domovem hledajících, které je společenstvím těch, kdo jsou na cestě a kdo se tedy nespokojují ani se svou pravdou ani s polovičatostí a opotřebovaností našeho světa. Pane, podpoř v nás tu naději, že i my smíme vstoupit do království Kristova. Ať pro nás a pro naše bližní a souputníky má jeho Slovo platnost a váhu královského zákona. Amen.

Čtení: Ex 21,18-27

Píseň 627 Má duše Boha velebí

Text: Mt 5,38-42

Kázání:

Někdo někomu ubližuje. Jeden druhého mlátí, obírá ho nebo jím manipuluje. Ježíš reaguje. Není mu to lhostejné. Jasně - nebudu tomu přihlížet, něco řeknu. Jenže – proč Ježíš neoslovuje původce zlého? Proč nedomlouvá tomu, kdo chce bít svého souseda? Proč nenapomene toho, kdo chce vysoudit poslední košili? Proč nezpraží toho, který druhého nutí k potupné službě nosiče? Nedělej to, měj soucit, nebuď hulvát!

Proč Ježíš neoslovuje agresora? Bojí se konfrontace? Eskalace konfliktu? Je Ježíš skeptický k té možnosti, že by se lidé zlí, lidé tvrdého srdce mohli nechat oslovit? Že by se mohli změnit? (Když však čtu evangelium, nevypadá Ježíš zrovna jako ten, kdo by spravedlivému rozhořčení průchod nedával, ani jako ten, kdo by lámal hůl nad hulváty.) A tak se mi zdá, že tady Ježíš prostě mluví k těm, které má v tu chvíli před sebou. Bití, ponižování, slabí jsou jeho posluchači. Proč by Ježíše vyhledával, naslouchal mu a o jeho slovech rozvažoval ten, kdo ví, jak vyzrát na druhého, jak vytěžít z každé situace maximum, jak využít práva ve svůj prospěch?

Hulváti mne dokážou nadzvednout, vytočit. Kdybych tak mohl...! Nemůžu, nemám na to. Ale Ježíš, ten by mohl, ne? Jenže on tu nepřijemnou věc, tu situaci, kdy někdo zjevně zneužívá výhodnějšího postavení a síly, on to chce řešit tím, že osloví oběti! Chudáci! Ale namísto toho, aby je Ježíš nějak povzbudil, ještě víc na ně naloží („*nastav druhou tvář*“)! Jak k tomu přijdou? Má se žena nechat svým manželem mlátit? A co s tím máme dělat my? Citovat bibli? Domlouvat jí, ať nevzdoruje?

Tuším, že tak to myšleno není. Asi s tím slovem musíme nakládat opatrně. Nejprve platí, dříve než Ježíšovým slovem poučovat či vychovávat druhé, vztáhnout je na sebe. Odpovídá staré východní moudrosti, že nejdůležitější je zkrotit d'ábla v sobě, nenechat se ovládnout touhou po pomstě, nenechat rozjet tu první (pochopitelnou a přirozenou) reakci agrese proti agresí. Právě když se mně něco takového děje, abych hned nevystartoval. A další moudrostí je, že bezbrannost může odzbrojovat. Mám před očima scénu z filmu Gándhí, kde protestující Indové s holýma rukama pochodují proti policistům ozbrojeným holemi, jsou srazeni, ošetřeni a nastupují znovu. Nechávací se bít, až dosáhnou svého. Pro nás lekce, že Ježíšova slova nejsou teorií. Jenže – já mám své pochybnosti. Jestlipak tento odzbrojující moment nefunguje jen tam, kde si protivníci hledí do očí, jen na osobní rovině? Ale nelze na něj spoléhat v masových, odlidštěných konfliktech. (?) A jestlipak se nezměnil náš svět (my lidé – na rozdíl od zvířat) nějak zásadně, takže pokorné, odevzdané jednání už nevyvolává soucit? Vystavit svou bezbrannost zřejmě nepůsobí tváří v tvář Asadovým milicím nebo

bojovníkům Islámského státu. A rozhodně nefunguje u domácích násilníků. U nich se spíš nabízí indické přísloví: „Mečení kůzlete dráždí tygra.“

Ježíš říká: *“Nejednejte se zlým jako on s vámi.”* Neříká: rezignujte, zalezte, nechte to být. Podívejme se však pozorněji na příklady, které tu Ježíš uvádí. Ty se netýkají násilných projevů obecně, a už vůbec ne konfliktů mezi různými etniky nebo civilizacemi, ale konfliktů specifických, které se dějí na osobní rovině a mají co do činění s právem. Zásada „oko za oko“ mluví o *soudním* vyrovnání. Podobně i políček hřbetem ruky do pravé tváře není jen tak nějakým projevem násilí (domáciho rozhodně ne!), nýbrž symbolickým obviněním z rouhání. Ten, kdo je tímto políčkem označen za rouhače, se může bránit před soudem a žádat zadostiučinění a finanční náhradu. Služba na jednu míli je římským zákonem. Jde o povinnost nést - zpravidla římskému žoldněrovi - náklad na vzdálenost jedné míle. A co se týče košile a pláště, tam je soud výslovně zmíněn. Jde tedy o poměrně úzce vymezené případy. Není přitom řečeno, že žalující není v právu a žalovaný že trpí bezpráví. Vnější se vše může odehrávat podle zákona. Ale jde zřejmě o situace, které více než jiné mohou rozehrát síly zloby jednoho vůči druhému. (Jak snadno se vžijeme do role nevinné oběti a každý, kdo se staví proti nám, musí být *ten Zlý!*)

Jde tedy o spor řešený právní cestou. Někteří křesťanští teologové interpretují Ježíšova slova ve smyslu: vzdej se svého práva. Nebraň se, nehaj se. (Ale Ježíš sám se hájí před velekněžským soudem: *Proč mě biješ? Prokaž, co jsem řekl špatného?* – J 18,23) To se mi ale zdá málo. Ježíš přece mluví hned na začátku svého kázání o „hojnější spravedlnosti“, kterou očekává od svých učedníků. Propadnout odevzdanosti vůči bezohlednému protivníkovi a bez odporu se podrobit mocnějšímu by bylo málo. Nastavit druhou tvář, svléci plášť a jít druhou míli jsou věci, které spíše svědčí o odvaze a otevřenosti. Tvůj (silnější) protivník dělá něco, co se nedělá. Udělej také něco, co se nedělá. Ale jinak. Nenech jeho jednání, které on rozjel a určuje mu směr, nenech ho proběhnout jen tak. Nejsi pasivní obětí! Nejsi chudinka, křesťane!

Nastavit druhou tvář, svléci plášť a jít druhou míli jsou věci, které vyžadují jistou dávku sebevědomí, téměř až drzosti. Jste solí a světlem, to taky Ježíš chudým duchem a dalším slabým a zranitelným řekl v úvodu svého kázání. (Jen se z toho nezblázněte, ať vám to nestoupne do hlavy, ale v Božích očích jste solí a světlem v tomto světě.) Ježíš vyzývá ty, kdo se mohou cítit jako oběti, kdo si mohou připadat bezmocní a zašlapaní do bahna, ať jsou odvážní, tvůrčí a iniciativní. Nenechte si vnutit, že se nedá nic dělat! Vy můžete překvapit! Překročit rozdělení rolí, nenechat se vmanipulovat do pozice pasivní oběti, vejít v kontakt, komunikovat s protivníkem sebevědomě.

Co je možná dobré si při tom uvědomit - tohle jednání nemá zaručen úspěch (alespoň ne okamžitý). Má však zaručeno zaslíbení – jako ostatně vše, co slyšíme z úst Ukřižovaného a Vzkříšeného. Ale zaslíbení, to je síla přicházejícího nebeského království, tah k nadějně budoucnosti. Zaslíbení proměňuje neradostnou současnost a inspiruje k jednání, vztaženému k věčnosti. Amen.

Píseň 237 Bůh Otec z pouhé milosti

Ohlášky
Sbírka

Píseň 679 Uč nás na cestě pravé

Přímluvná modlitba + Otče náš

Poslání: Světlem pro mé nohy je tvé světlo, osvěcuje moji stezku.
(Žalm 119,105)

Požehnání

Píseň 183 K tobě oči pozvedáme